

Na podlagi prvega odstavka 28. člena Zakona o računskem sodišču
(ZRacS-1, Uradni list RS, št. 11/01)
izdajam

**REVIZIJSKO POROČILO
O DELOVANJU NADZORNEGA ODBORA
OBČINE BRASLOVČE
V LETIH 2003 IN 2004**

Številka: 1215-34/2004-16

Ljubljana, 22. junija 2005

Kazalo

1. UVOD	3
2. PREDSTAVITEV OBČINE IN NADZORNEGA ODBORA.....	3
2.1 Podatki o občini	3
2.2 Predstavitev nadzornega odbora kot organa občine.....	4
2.3 Predstavitev pravnih podlag za delovanje NO.....	4
3. REVIZIJA PRAVILNOSTI IN USPEŠNOSTI DELOVANJA NO V LETIH 2003 IN 2004.....	5
3.1 Obrazložitev revizije.....	5
3.2 Ugotovitve	7
3.2.1 Struktura in organizacija dela NO	7
3.2.1.1 Oblikovanje NO in imenovanje članov NO.....	7
3.2.1.2 Opredelitev nalog NO.....	8
3.2.1.3 Postopek dela NO	9
3.2.1.4 Poslovnik NO.....	11
3.2.2 Sredstva za delovanje NO.....	11
3.2.2.1 Načrtovanje in spremljanje odhodkov za delovanje NO	11
3.2.2.2 Nadomestilo za opravljanje funkcije	13
3.2.3 Opravljanje nadzora.....	16
3.2.3.1 Pogoji za opravljanje nadzora.....	16
3.2.3.2 Izvajanje nadzora	18
3.2.3.4 Učinek nadzora	20
4. MNENJE.....	22
4.1 Mnenje o pravilnosti delovanja nadzornega odbora in poslovanja občine kot celote glede delovanja nadzornega odbora v letih 2003 in 2004	22
4.2 Mnenje o zagotovitvi pogojev za uspešno delovanje nadzornega odbora in uspešnosti delovanja nadzornega odbora v letih 2003 in 2004	22
5. ZAHTEVA ZA PREDLOŽITEV ODZIVNEGA POROČILA	23
6. PRIPOROČILA.....	24

1. UVOD

Revizijo delovanja nadzornega odbora Občine Braslovče, Braslovče 29, Braslovče v letih 2003 in 2004 smo izvedli na podlagi ZRacS-1 in programa dela za izvrševanje revizijske pristojnosti računskega sodišča v letu 2004¹. Sklep o izvedbi revizije² je bil izdan 9. 12. 2004.

Cilja revizije sta bila izrek mnenja o

- pravilnosti delovanja nadzornega odbora in poslovanja občine v zvezi z delovanjem nadzornega odbora in,
- tem, ali so bili zagotovljeni pogoji za uspešno delovanje nadzornega odbora in ali je bilo delovanje nadzornega odbora uspešno.

Osnovo za revidiranje so predstavljali Zakon o lokalni samoupravi³ (v nadaljevanju: ZLS) in akti Občine Braslovče, ki se nanašajo na delovanje nadzornega odbora (v nadaljevanju: NO), zapisniki in poročila NO.

V letih 2003 in 2004 ter med revizijo je občino predstavljal in zastopal Marko Balant, župan Občine Braslovče.

V letih 2003 in 2004 ter med revizijo je bila predsednica NO Ludvika Brus.

2. PREDSTAVITEV OBČINE IN NADZORNEGA ODBORA

2.1 Podatki o občini

Podatki o velikosti in organih Občine Braslovče so predstavljeni v tabeli 1.

Tabela 1: Osnovni podatki o občini

Število prebivalcev⁴	5.048
Uvrstitev v skupino⁵	5. skupina občin
Ustanovitev	1994
Organi občine:	
• župan	nepoklicno opravljanje funkcije
• občinski svet	15 članov
• nadzorni odbor	3 člani

¹ Št. 3104-1/2004 s 26. 5. 2004.

² Št. 1215-34/2004-5.

³ Uradni list RS, št. 72/93, 57/94, 14/95, 26/97, 70/97, 10/98, 74/98, 70/00, 51/02.

⁴ Statistične informacije št. 150/04, stanje 31. 12. 2003.

⁵ 100.b člen ZLS.

2.2 Predstavitev nadzornega odbora kot organa občine

NO je po ZLS (32. člen) najvišji organ nadzora javne porabe v občini. V okviru svoje pristojnosti

- opravlja nadzor nad razpolaganjem s premoženjem občine,
- nadzoruje namenskost in smotrnost porabe proračunskih sredstev,
- nadzoruje finančno poslovanje uporabnikov proračunskih sredstev.

Člane NO imenuje občinski svet (v nadaljevanju: OS), svoje naloge pa opravljajo nepoklicno. Strokovno in administrativno pomoč za delo NO zagotavljata župan in občinska uprava. Glede razrešitve članov NO (32.a člen ZLS) se primerno uporabljajo razlogi iz določbe prvega odstavka 37.a člena ZLS, ki veljajo za prenehanje mandata članom OS in županu. Predstavitev NO občine je v tabeli 2.

Tabela 2: Osnovni podatki o NO občine

NO imenovan	5. 2. 2003	
Razrešitve članov NO	/	
Poslovnik sprejet	v letu 2000 in dopolnjen v letu 2002	
Letni program dela sprejet		
• leto 2003	8. 4. 2003	
• leto 2004	16. 3. 2004	
Izobrazbena struktura članov:	Stopnja izobrazbe	Smer izobrazbe
• predsednik	VII	ekonomija
• član	VII	organizacija
• član	VII	strojna

Viri: zapisniki sej OS Občine Braslovče od 1. 1. 2003 do 31. 12. 2004; Poslovnik o delu nadzornega odbora Občine Braslovče; izpolnjena tabela – struktura NO⁶; dokazila o izobrazbi.

2.3 Predstavitev pravnih podlag za delovanje NO

Po ZLS (32. člen) je delovanje NO podrobneje opredeljeno v statutu občine, ki med drugim določa

- naloge NO,
- postopke in način dela NO,
- oblikovanje NO,
- obveznosti in pravice občinskih organov v zvezi z delom NO,
- obveznosti in pravice občinskih organov v zvezi s priporočili in predlogi NO.

⁶ Tabela 1– Struktura nadzornega odbora, ki je bila sestavni del zahtevka za predložitev podatkov z 2. 9. 2004.

ZLS določa tudi, da NO v skladu s statutom občine sprejme svoj poslovnik, v katerem mora biti med drugim opredeljeno, kaj so hujše kršitve predpisov in nepravilnosti pri poslovanju občine (tretji odstavek 32. člena ZLS).

Statut Občine Braslovče je bil sprejet v letu 1999⁷ in dopolnjen v letih 2000⁸ in 2003⁹. Določila glede delovanja NO so v 38. do 46. členu Statuta Občine Braslovče. Poslovnik o delu nadzornega odbora Občine Braslovče (v nadaljevanju: poslovnik NO) je bil sprejet v letu 2000¹⁰ in dopolnjen v letu 2002¹¹.

3. REVIZIJA PRAVILNOSTI IN USPEŠNOSTI DELOVANJA NO V LETIH 2003 IN 2004

3.1 Obrazložitev revizije

NO je najvišji organ nadzora javne porabe v občini. Uspešno izvajanje zakonsko predvidene vloge NO je pomemben element zagotavljanja pravilnosti in smotrnosti poslovanja občine, in sicer

- neposredno, zaradi izvajanja nadzorov in poročanja NO o ugotovitvah, navajanja mnenj in priporočil, in
- posredno, zaradi opozoril NO pristojnim ministrstvom in računskemu sodišču glede ugotovljenih hujših kršitev predpisov pri poslovanju občine.

Pri svojem delovanju je NO dolžan spoštovati določila ZLS in občinskih predpisov, prav tako so jih glede njegovega delovanja dolžni spoštovati drugi organi občine, nadzorovane osebe in občinska uprava. Uspešno delovanje NO je odvisno od izpolnjenih pogojev za delovanje NO, ki so delno opredeljeni že v ZLS¹², in od samega delovanja NO.

Zaradi pomembne vloge NO za pravilnost in smotrnost poslovanja občin je računsko sodišče izvedlo prečno revizijo delovanja NO v letih 2003 in 2004 v dvajsetih občinah. Z izrekom mnenja o pravilnosti ter uspešnosti delovanja NO in poslovanja občine kot celote glede delovanja NO smo želeli

- prispevati, da bi se zagotovili pogoji za uspešno delovanje NO in da bi bilo delovanje NO v občini uspešno,
- opozoriti organe občine na pomen delovanja NO in ustrezne odnose med organi občine,
- opozoriti na glavne probleme v zvezi z delovanjem NO,
- zagotoviti prenos izkušenj in dobre prakse delovanja NO med občinami,
- podati morebitne predloge za spremembo zakonodaje.

⁷ Uradni list RS, št. 37/99.

⁸ Uradni list RS, št. 55/00.

⁹ Uradni list RS, št. 16/03.

¹⁰ Uradni list RS, št. 56/00.

¹¹ Uradni list RS, št. 78/02.

¹² Za uspešno delovanje NO je potrebna ustrezna vsebina aktov občine – statuta, poslovnika NO, strokovna usposobljenost članov NO, dostop do podatkov, zagotovljena administrativna in strokovna pomoč za delo NO in ustrezno sodelovanje med NO in organi občine (oziroma nadzorovanimi osebami) v vseh fazah nadzora, zlasti pa v fazi upoštevanja ugotovitev in priporočil NO.

Da bi dosegli namen, sestavlja celoten projekt dvajset revizij delovanja NO v občinah, v katerih je poudarek na presoji pravilnosti in oceni uspešnosti delovanja NO v posamezni občini, in povzetek poročil o revizijah delovanja NO, v katerem je poudarek na primerjavah med občinami, vir primerjav pa opravljene revizije delovanja NO v občinah.

Merila za izbor v prečno revizijo vključenih občin so bila njihova dosedanja nerevidiranost, raznolikost glede pomembnosti po vrednosti¹³ ter raznolikost glede teritorialne razpršenosti, kar zagotavlja reprezentativnost izbranega vzorca občin.

Za revizijsko preizkušanje smo oblikovali štiri segmente revizije:

- struktura in organizacija dela NO,
- sredstva za delovanje NO,
- opravljanje nadzora,
- učinek nadzora.

Sodila za presojanje pravilnosti delovanja NO in ostalih organov občine v povezavi z delovanjem NO so bila določila ZLS, statuta občine in poslovnika NO. Neskladje delovanja NO s statutom občine ali poslovnikom NO smo v posameznih primerih presodili le za pomanjkljivost. S tem smo želeli zagotoviti enotna merila za izrek mnenja.

Sodila o zagotovljenih pogojih za uspešno delovanje NO in za presojo, ali NO deluje uspešno, smo oblikovali na podlagi naše projekcije navedenih pogojev in uspešnosti dela NO, ki je predstavljena na začetku vsake točke poročila. Podlaga za oblikovanje projekcije so bili rezultati primerjalne analize aktov občine, primeri dobre prakse in strokovna presoja, ki so prav tako predstavljeni na začetku vsake točke poročila.

V ugotovitvenem delu poročila so na začetku vsake točke navedena sodila in podlaga za njihovo oblikovanje, nato pa opis navedenega področja v občini in presoja.

Pri reviziji smo uporabili naslednje metode:

- proučitev zakonodaje: ZLS, aktov in dokumentov občine, ki so povezani z delovanjem NO (statut občine, poslovnik NO, akt o plačah občinskih funkcionarjev, odlok o proračunu in zaključnem računu občine, zapisniki sej NO, zapisniki sej OS, sklepi organov občine, poročila NO, ...); proučili smo tudi cilje sprememb zakonodaje na področju delovanja NO v letu 1997¹⁴ in predlog sprememb iz leta 2003¹⁵,
- analiza podatkov: o porabljenih sredstvih za delovanje NO, nadomestilu za opravljanje funkcije,
- pogovori: z županom, s predsednico ali predsednikom NO,
- vprašalniki: županu in predsednici ali predsedniku NO o delovanju NO,
- primerjave: primerjava določil statutom občin, poslovnikov NO, zapisnikov sej NO,
- metoda študije primerov.

¹³ Oblikovali smo štiri skupine občin, za katere je bil kriterij za izbor znesek odhodkov proračuna, in iz vsake skupine izbrali pet občin.

¹⁴ Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o lokalni samoupravi (ZLS-H), Uradni list RS, št. 70/97.

¹⁵ Predlog zakona o lokalni samoupravi – prva obravnava, Poročevalec Državnega zbora RS, št. 107/03.

Pri reviziji nismo presojali poročil NO z naslednjih vidikov:

- ali poročila vsebujejo vse potrebne sestavine, saj te niso predpisane,
- kakšen je predmet oziroma obseg nadzora (vsebina nadzora, obdobje nadzora),
- količine in pomembnosti ugotovitev,
- pravilnosti ugotovitev NO in
- ustreznosti podanih priporočil.

3.2 Ugotovitve

3.2.1 Struktura in organizacija dela NO

3.2.1.1 Oblikovanje NO in imenovanje članov NO

Člane NO v skladu z ZLS (32.a člen) imenuje OS. Oblikovanje NO je podrobneje opredeljeno v statutu občine. Primerjali smo statute dvajsetih v prečno revizijo vključenih občin in ugotovili, da je v statutih v treh primerih določena zahtevana najmanj V. stopnja izobrazbe, v enajstih primerih najmanj VI. stopnja, medtem ko v šestih primerih zahteve glede stopnje izobrazbe niso podane. V petnajstih primerih je v statutih v revizijo vključenih občin mogoče najti usmeritev v izkušnje iz finančno računovodskega (ekonomskega) in pravnega področja.

Ker je NO najvišji organ nadzora javne porabe v občini, je po mnenju računskega sodišča pomembno, da

- imajo kandidati ustrezno stopnjo in smer izobrazbe; višja stopnja izobrazbe je večje zagotovilo za strokovno in s tem uspešno delo NO, zato naj bi občine ne glede na določila občinskih aktov težile k temu, da imajo člani NO čim višjo stopnjo izobrazbe; k strokovnemu in uspešnemu delu NO prav tako pripomore po smeri izobrazbe raznovrstna struktura NO, pri kateri so smeri izobrazbe kar najbolj povezane s področjem delovanja občin; s smerjo izobrazbe povezujemo izkušnje posameznika s področja smeri izobrazbe, ne izključujemo pa izkušenj z drugih področij; občine naj bi bile pri sestavi NO usmerjene k zagotovitvi pravne, ekonomske in tehnične smeri izobrazbe in s tem praviloma k izkušnjam z navedenih področij;
- ima pri postopku njihovega imenovanja vpliv tudi javnost (fizične in pravne osebe s sedežem v občini); vpliv javnosti na oblikovanje kandidatne liste naj bi zagotovil širši nabor kandidatov za člane NO in s tem večjo izbiro OS za imenovanje članov NO, kar je eno izmed zagotovil za strokovnost NO in s tem njegovo uspešno delovanje; vpliv javnosti na predlaganje kandidatov za člane NO pomeni tudi večjo vključenost in vpliv občanov na opravljanje lokalnih zadev javnega pomena.

39. člen Statuta Občine Braslovče glede imenovanja članov NO med drugim določa

- postopek imenovanja in razrešitve članov NO (imenovanje na predlog Komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja, razrešitev na predlog NO),
- zahteve glede izobrazbe in strokovnih znanj (najmanj VI. stopnja strokovne izobrazbe in izkušnje s finančno-računovodskega ali pravnega področja),
- število članov NO (trije).

OS je na podlagi liste kandidatov, ki jo je predlagala Komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja, na 3. redni seji 5. 2. 2003 imenoval člane NO. Struktura NO po stopnji in smeri izobrazbe je predstavljena v tabeli 2.

Pravilnost poslovanja

Nepravilnosti pri oblikovanju NO in imenovanju članov NO nismo ugotovili.

Uspešnost poslovanja

Ocenjujemo, da so s Statutom Občine Braslovče določeni pogoji glede stopnje izobrazbe in izkušenj ustrezni. Tudi dejansko sestavo NO glede na stopnjo (člani NO imajo VII. stopnjo izobrazbe) in smer izobrazbe ocenjujemo kot ustrezno.

Menimo, da bi statut lahko vseboval določila o oblikovanju kandidatne liste na način, da bi bila k podajanju predlogov pozvana tudi javnost (organizacije, interesne skupine in fizične osebe v občini). S tem bi bil omogočen vpliv volivcev oziroma zainteresiranih pravnih oseb na oblikovanje tega organa občine.

3.2.1.2 Opredelitev nalog NO

ZLS (32. člen) določa, da je potrebno v statutu občine opredeliti naloge NO. Primerjali smo statute dvajsetih v prečno revizijo vključenih občin in ugotovili, da so opredeljene naslednje

- nadzorne naloge NO:
 - obvezne nadzorne naloge oziroma obvezni nadzori,
 - nadzorne naloge oziroma nadzori na zahtevo župana in OS,
 - nadzorne naloge na pobudo ali zahtevo drugih pravnih (uporabnikov javnih sredstev) ali fizičnih oseb (občanov) in
- druge naloge NO, zlasti svetovalne naloge (npr. NO mora podati mnenje o zadevi, ki jo določita OS ali župan).

V statutih osemnajstih od dvajsetih v prečno revizijo vključenih občin je tudi določeno, da se naloge NO določijo z letnim programom dela (ali nadzora), ne določajo pa njegove minimalne vsebine (to je, kaj se v programu določi glede posameznega nadzora).

Računsko sodišče meni, da naj bi NO kot organ občine z zakonsko določenimi nadzornimi pristojnostmi v okviru pristojnosti samostojno določal nadzorne naloge oziroma nadzore – ne da bi bil zavezan upoštevati predloge župana, OS ali drugih fizičnih in pravnih oseb – obseg nalog pa mora biti prilagojen dejstvu, da je nepoklicni organ. Samostojnost pri določanju nalog ne izključuje možnosti, da NO pri določanju nadzornih nalog upošteva predloge drugih organov občine oziroma drugih pravnih ali fizičnih oseb.

Samostojnost pri določanju nalog po oceni računskega sodišča omogoča NO neodvisnost pri usmeritvi na področja poslovanja občine, ki so po strokovni presoji članov NO najpomembnejša. To je tudi eden izmed pogojev za uspešno delo NO. Svetujemo, da si NO naloge opredeli s programom dela vsaj za enoletno obdobje. To obdobje naj se zaradi pristojnosti za nadzor proračuna, ki se sestavlja prav tako vsaj za enoletno obdobje, in tudi sestave finančnega načrta NO, v katerem mora imeti NO predvidena sredstva za svoje delovanje, ujema s proračunskim letom. Letni program dela naj bi vseboval vsaj navedbo

nadzorovane osebe (občina, ožji del občine, javni zavod, ...), predmet in obseg nadzora (vsebino in časovno obdobje nadzora), cilje nadzora (izrek mnenja o izkazih nadzorovane osebe, pravilnosti poslovanja ali smotrnosti poslovanja), osebe, ki bodo izvedle nadzor in predvideno porabo časa za nadzor.

Določila Statuta Občine Braslovče in poslovnika NO glede nalog NO povzemamo v tabeli 3.

Tabela 3: Določila statuta občine in poslovnika NO

Določila občinskega akta	Obvezne naloge	Naloge na zahtevo župana	Naloge na zahtevo OS	Naloge na pobudo drugih	Letni program dela
Statut	da	da	da	ne	da
Poslovnik NO	da	da	da	ne	da

Vira: Statut Občine Braslovče; poslovnik NO.

Statut Občine Braslovče v 41. členu določa kot obvezne nadzore oziroma kot nadzore, ki jih je potrebno vključiti v letni program nadzora, »letni nadzor zaključnega računa proračuna, zaključnih računov krajevnih skupnosti, javnih zavodov in javnih podjetij ter občinskih skladov, predloga proračuna in finančnih načrtov krajevnih skupnosti, javnih zavodov, javnih podjetij in občinskih skladov ter vsaj polletni nadzor razpolaganja z občinskim nepremičnim in premičnim premoženjem«. Določa tudi, da mora NO obvezno obravnavati zadeve, ki jih s sklepom predlagata OS ali župan.

Pravilnost poslovanja

Nepravilnosti pri določitvi nalog NO nismo ugotovili.

Uspešnost poslovanja

Menimo, da določila Statuta Občine Braslovče o obvezni obravnavi zadev na podlagi sklepa župana ali OS posega v samostojnost dela NO kot najvišjega organa nadzora javne porabe v občini. Določila Statuta Občine Braslovče o obveznih nalogah NO so preobsežna in neizvedljiva. Preobsežna določila o obveznih nalogah NO posegajo v samostojnost dela NO in ne upoštevajo dejstva, da je NO nepoklicni organ občine. Ocenjujemo, da s tem neodvisnost NO, kot eden izmed pogojev za uspešno delo NO, ni zagotovljena.

K ustreznemu oblikovanju nalog NO bi prispevala določila statuta ali poslovnika NO o minimalni vsebini letnega programa dela NO, to je, kaj mora vsebovati program glede posameznega nadzora.

3.2.1.3 Postopek dela NO

ZLS določa (32. člen), da je potrebno v statutu občine opredeliti postopek in način dela NO. Primerjali smo statute dvajsetih v prečno revizijo vključenih občin in ugotovili, da so v statutih postopki dela določeni različno podrobno ali celo niso določeni. Na podlagi primerjave in izkušenj glede dejanskih postopkov dela NO, ki smo jih pridobili med opravljanjem revizije, smo oblikovali povzetek dobre prakse, ki po mnenju računskega sodišča vsebuje ključne in zadostne korake nadzora za postopek dela NO in s tem za njegovo uspešno delo.

Tabela 4: Projekcija postopka dela NO

Koraki nadzora	Akt NO ali drugi dokumenti
1. Določitev letnega programa dela	Letni program dela
2. Izdaja sklepa o izvedbi nadzora (s katerim se opredeli nadzorovana oseba, predmet in obseg nadzora, predvideni čas izvedbe nadzora, ...)	Sklep o izvedbi nadzora
3. Izdaja pooblastila za izvedbo nadzora (s katerim se opredelijo član ali člani NO, ki bodo izvedli nadzor)	Pooblastilo članu NO
4. Izvajanje nadzora (na sedežu nadzorovane osebe in na sejah NO)	Dosje nadzora z delovnimi zapisi
5. Priprava in izdaja osnutka poročila o nadzoru (z navedbo predmeta nadzora, obdobja nadzora, ugotovitev nadzora, predlogov, priporočil, ...)	Osutek poročila o nadzoru
6. Možnost ugovora nadzorovane osebe na osutek poročila (z navedbo roka za ugovor)	Ugovor nadzorovane osebe
7. Priprava in izdaja poročila o nadzoru (z navedbo predmeta nadzora, obdobja nadzora, ugotovitev nadzora in predlogov)	Poročilo o nadzoru
8. Odziv župana in OS na poročilo NO	Odziv župana in OS

Viri: statuti v prečno revizijo vključenih občin; dejanski postopki dela NO.

Statut naj bi določal tudi odgovornost in pristojnosti članov NO glede posameznih korakov nadzora in spremljajočih aktov NO.

Določila Statuta Občine Braslovče in poslovnika NO glede postopka dela NO povzemamo v tabeli 5.

Tabela 5: Postopek dela NO

Določila občinskega akta (1)	Sprejem letnega programa dela (2)	Sklep o izvedbi nadzora s pooblastilom (3)	Izvajanje dejanj v okviru postopka nadzora (4)	Izdelava predloga poročila in potrditev (5)
Statut	da	da	da	da
Poslovník NO	da	da	da	da

Določila občinskega akta (1)	Ugovor revidiranja (6)	Odločanje o ugovoru revidiranja (7)	Izdelava končnega poročila (8)	Obravnava poročila: župan in OS (9)
Statut	da	da	da	da
Poslovník NO	da	da	da	da

Vira: Statut Občine Braslovče; poslovnik NO.

Postopek dela NO v Občini Braslovče je opredeljen s statutom in poslovníkom NO. Primerjali smo usklajenost opredelitve postopka dela NO Občine Braslovče s postopkom dela, prikazanim v tabeli 4. Statut določa postopek, ki se v ključnih korakih ne razlikuje od zadostnih korakov nadzora.

Pravilnost poslovanja

Zahteva ZLS po opredelitvi postopka dela je izpolnjena.

Uspešnost poslovanja

Ocenjujemo, da so glede opredelitve postopka nadzora vzpostavljeni zadostni pogoji za uspešno delo NO. Občino pa posebej opozarjamo na zadnji korak (tabela 4), to je ustrezen odziv župana ter OS na poročilo NO. Ta odločilno prispeva k doseganju namena delovanja NO, to je k pravilnemu in smotrnemu poslovanju občine.

3.2.1.4 Poslovník NO

ZLS v 32. členu določa, da mora NO, kadar ugotovi hujšo kršitev predpisov ali nepravilnost pri poslovanju občine, ki je opredeljena v poslovníku NO, o teh kršitvah obvestiti pristojno ministrstvo in računsko sodišče.

V poslovníku NO je navedeno, da se za hujše kršitve štejejo zlasti

- uporaba proračunskih sredstev v nasprotju z nameni, ki so bili določeni s proračunom,
- uporaba državnih sredstev v nasprotju z določili zakona,
- oddaja javnih naročil v nasprotju z zakoni oziroma oddaja del brez izvedbe javnega razpisa, kadar bi bilo to potrebno.

Pravilnost poslovanja

Nepravilnosti nismo ugotovili, saj so v poslovníku opredeljene hujše kršitve predpisov in nepravilnosti pri poslovanju občine.

3.2.2 Sredstva za delovanje NO

3.2.2.1 Načrtovanje in spremljanje odhodkov za delovanje NO

NO je organ občine z opredeljenimi pristojnostmi za svoje delo. Za njegovo delovanje je po mnenju računskega sodišča potrebno zagotoviti tudi ustrezna sredstva, in sicer predvsem za

- nadomestilo za opravljanje funkcije,
- strokovna izobraževanja,
- plačilo izvedencev,
- povračila potnih stroškov,
- strokovno literaturo.

Primerjali smo statute dvajsetih v prečno revizijo vključenih občin in ugotovili, da je v sedemnajstih primerih opredeljeno, da se sredstva za delovanje NO zagotavljajo v občinskem proračunu, na podlagi letnega programa dela (nadzora) NO. Iz Zakona o javnih financah (v nadaljevanju: ZJF)¹⁶, statusa NO (organ občine) in navedenih določil statuta izhaja, da morajo biti sredstva za delovanje NO v občinskem proračunu načrtovana kot posebna proračunska postavka. Občina določi skrbnika proračunske postavke, ki spremlja izvrševanje odhodkov za navedeni namen, in preveri, da imajo plačila v breme proračunske postavke podlago v verodostojni knjigovodski listini ter pravni temelj in obseg obveznosti.

¹⁶ Uradni list RS, št. 79/99, 124/00, 79/01, 30/02.

Po mnenju računskega sodišča mora NO finančno ovrednotiti načrtovane aktivnosti iz letnega programa dela in županu pravočasno, to je v skladu z roki, ki omogočajo pripravo in sprejem proračuna pred začetkom proračunskega leta, predložiti predlog potrebnih sredstev za delovanje NO. Pri oblikovanju predloga potrebnih sredstev je treba posebno pozornost nameniti ustreznemu finančnemu ovrednotenju različno zahtevnih nadzornih nalog, tako po vsebini kot po trajanju. Po vsebini pomembna so sredstva, ki jih občina nameni izobraževanju članov NO. Zadostna sredstva za delovanje NO zagotavljajo neodvisnost NO, ki je eden izmed pogojev za uspešno delo. Zelo visoka raven neodvisnosti NO bi bila lahko zagotovljena tudi, če bi bil v statutu opredeljen minimalni obseg sredstev, ki bi NO zagotovil normalno delovanje.

Statut Občine Braslovče v tretjem odstavku 45. člena določa, da se sredstva za delo NO zagotavljajo v občinskem proračunu, na podlagi izdelanega letnega programa nadzora.

V letih 2003 in 2004 so bila sredstva za delo NO (za udeležbo na sejah NO in za opravljene nadzore) načrtovana v proračunu in izkazana v zaključnem računu na posebni proračunski postavki. Odhodki za izobraževanje in udeležbo na sejah OS pa so bili izplačani iz drugih proračunskih postavk, na katerih so izkazani vsi odhodki občine za navedeni namen. Letna programa nadzora v letih 2003 in 2004 nista bila podlaga za načrtovanje sredstev v proračunih obravnavanih let. Prikaz odhodkov za delovanje NO je razviden iz tabele 6.

Tabela 6: Odhodki za delovanje NO v letih 2003 in 2004

Vrsta odhodka	v tisoč tolarjih	
	Leto 2003	Leto 2004
Sejnine	160	195
Opravljene nadzori	194	209
Udeležba na seji OS	26	54
Stroški izobraževanja	46	0
SKUPAJ	426	458

Vir: podatki občine.

Odhodki za delovanje NO so v letu 2003 znašali skupno 426 tisoč tolarjev, kar predstavlja 0,07 odstotka vseh odhodkov občine iz bilance prihodkov in odhodkov zaključnega računa proračuna za leto 2003. Odhodki za delovanje NO so v letu 2004 znašali skupno 458 tisoč tolarjev, kar predstavlja 0,07 odstotka vseh načrtovanih odhodkov občine iz bilance prihodkov in odhodkov proračuna za leto 2004.

Pravilnost poslovanja

Odhodki za delovanje NO v proračunih za leti 2003 in 2004 niso bili v celoti načrtovani (sredstva za izobraževanje v znesku 46 tisoč tolarjev in udeležbe na seji OS v znesku 80 tisoč tolarjev) kot odhodki za delovanje NO, kar je v neskladju z zahtevo Statuta Občine Braslovče, ki določa, da se sredstva za delovanje NO zagotovijo v proračunu občine. NO je eden izmed organov občine, zato bi celotna sredstva za svoje delovanje moral imeti zagotovljena ločeno, na posebni proračunski postavki. Ker ti odhodki pomenijo manjši delež sredstev za delovanje NO¹⁷, navedeno ravnanje ocenjujemo kot pomanjkljivost.

¹⁷ 17 odstotkov odhodkov za delovanje NO v letu 2003 in 12 odstotkov v letu 2004.

Uspešnost poslovanja

Ugotavljamo, da NO ni bil seznanjen z obsegom načrtovanih sredstev, namenjenih NO za področja izobraževanja in udeležbe na sejah OS. Glede na navedeno ravnanje ni mogoče potrditi, da so bili pogoji za finančno neodvisnost v letih 2003 in 2004 v celoti izpolnjeni.

Kot dobro prakso upravljanja ocenjujemo določilo statuta, da se sredstva za delovanje NO določijo na podlagi letnega programa dela NO, kar pomeni, da ima NO vpliv na določitev obsega sredstev za delovanje NO (vključitev predlaganega obsega sredstev v predlog proračuna je v pristojnosti župana, njihova dokončna potrditev pa v pristojnosti OS). Kot pomanjkljivost navajamo, da določila statuta za predložitev letnega programa dela ne določajo roka. Glede na postopek sprejemanja proračuna, ki mora biti praviloma zaključen do začetka proračunskega leta, bi moral biti program vsaj v finančnem delu pripravljen že pred sprejemom proračuna.

Dejansko v obravnavanem obdobju sredstva niso bila načrtovana na navedeni način, torej na podlagi predloga NO.

3.2.2.2 Nadomestilo za opravljanje funkcije

ZLS v 28. členu kot organe občine določa OS, župana in NO. Medtem ko so člani OS in župan občinski funkcionarji (34.a člen ZLS), člani NO tega statusa nimajo. ZLS v 100.b členu ureja nadomestilo za opravljanje funkcije za občinske funkcionarje. V šestem odstavku omejuje nadomestilo za opravljanje funkcije člana OS na 15 odstotkov plače župana. Nadomestila za opravljanje funkcije za občinske funkcionarje so podrobneje določena z aktom, ki ga sprejme OS. Kljub temu da člani NO v skladu z ZLS niso občinski funkcionarji, občina nadomestila za opravljanje funkcije člana NO ureja smiselno enako, kot to velja za občinske funkcionarje.

Po mnenju računskega sodišča je za uspešno delo NO potrebno opredeliti dejavnosti, ki so potrebne za izvrševanje pristojnosti NO, in jih ustrezno finančno ovrednotiti. V tabeli 7 prikazujemo tri najpogostejše dejavnosti NO in možne načine njihovega finančnega ovrednotenja.

Tabela 7: Vrednotenje dejavnosti NO

Dejavnost NO		1. način:	2. način:	3. način:	4. način:
		v tolarjih na časovno enoto	količnik kot podlaga za določitev bruto zneska	znesek v tolarjih	pavšalni mesečni znesek v odstotku najvišje vrednotene funkcije
Izvajanje nadzora ¹⁸	1. ZZN	3.000	0,6	30.000	5
	2. ZN	2.500	0,5	25.000	4
	3. MZN	2.000	0,4	20.000	3
Seje NO		/	0,2	10.000	1,5
Druge potrebne dejavnosti za izvajanje nadzora	1. prisotnost na seji OS	/	0,1	5.000	0,75
	2. prisotnost na seji komisije OS	/	0,05	2.500	0,4
	3. proučitev sprememb občinskih predpisov	/	0,1	5.000	0,75

V tabeli 7 predstavljeni načini so ilustrativni in ne pomenijo predloga za dejansko vrednotenje dejavnosti NO¹⁹. Skušajo le poudariti, da je pri finančnem ovrednotenju dejavnosti NO potrebno izhajati iz njihove zahtevnosti, tako strokovne kot časovne, pri tem pa kot najpomembnejšo in strokovno najzahtevnejšo dejavnost ocenjujemo izvajanje nadzora, s katero NO izpolnjuje svoj cilj – poročanje o nepravilnostih, navajanje ocen in mnenj v obliki poročil. Ostale dejavnosti so podrejene izvajanju te dejavnosti.

V Občini Braslovče so nadomestila za opravljanje funkcije člana NO določena s Pravilnikom o plačah občinskih funkcionarjev, nagradah članov delovnih teles OS in članov drugih občinskih organov ter o povračilih stroškov²⁰ (v nadaljevanju: pravilnik o plačah občinskih funkcionarjev). Pravilnik o plačah občinskih funkcionarjev v 10. členu določa vrednotenje oziroma način določitve vrednosti posameznih opravljenih nalog članov NO za izračun nadomestila za opravljanje funkcije, kot je prikazano v tabeli 8.

Tabela 8: Nadomestila za opravljanje posameznih nalog za člane NO

Naloga	v tolarjih	
	Neto znesek	
	do 15. 9. 2003	od 16. 9. 2003
Seja (predsednik)	10.000	13.000
Seja (član)	6.000	8.000
Udeležba predsednika na seji OS	5.000	7.000
Izvedba nadzora po programu dela	na podlagi ustrezne letne pogodbe	

Vir: Pravilnik o plačah občinskih funkcionarjev.

¹⁸ ZZN – zelo zahteven nadzor, ZN – zahteven nadzor, MZN – manj zahteven nadzor.

¹⁹ Saj je to v posamezni občini povezano in omejeno z višino najvišje vrednotene funkcije.

²⁰ Uradni list RS, št. 51/99, 33/03, 90/03.

V tabeli 8 navedeno nadomestilo pomeni, da je članom NO za *sejo* ob prisotnosti vseh članov NO izplačano 29 tisoč tolarjev neto oziroma 37 tisoč tolarjev²¹ bruto.

V 10. členu pravilnika o plačah občinskih funkcionarjev je med drugim določeno, da se nagrada za izvedbo nadzora po programu dela ali sklepu NO obračuna na podlagi ustrezne pogodbe, sklenjene za posamezno koledarsko leto in v skladu z evidenco opravljenega dela.

Župan je za leti 2003 in 2004 z NO sklenil pogodbi, v katerih je navedeno, da se nagrada za izvedeni nadzor določi s sklepom NO. NO je v obeh letih na sejah²² sprejel, da se pripravi sklep za izplačilo nagrade za opravljeno delo in posreduje občini. Sklepa, v katerih so določena nadomestila oziroma nagrade za posameznega člana za izvedene nadzore za posamezno leto, je sprejela predsednica NO in sta bila podlaga za izplačilo nagrad.

Nadomestila za opravljane nadzore v neto zneskih so za leto 2003 znašala povprečno 50 tisoč tolarjev²³ in za leto 2004 povprečno 40,5 tisoč tolarjev²⁴ za člana NO. Merila za določitev nagrade za izvedene nadzore niso bila določena.

NO se je v obdobju 1. 1. 2003 do 31. 12. 2004 sestal na dvanajstih sejah in zaključil štiri nadzore (tabela 10). Skupno je bilo članom izplačano 838 tisoč tolarjev za vodenje oziroma prisotnost na sejah NO, izvedbo nadzorov in prisotnost na sejah OS (tabela 6). Izplačila članom NO v obdobju 1. 1. 2003 do 31. 12. 2004 niso presegla zakonsko dovoljene meje izplačil za člane OS (15 odstotkov plače župana oziroma 991 tisoč tolarjev v letu 2003 in 1.004 tisoč tolarjev v letu 2004 za člana OS) ter so znašala v povprečju za člana 14 odstotkov dovoljenih izplačil.

Pravilnost poslovanja

Na podlagi pravilnika o plačah občinskih funkcionarjev ter pogodbe med županom in NO je nadomestila za izvedeni nadzor določil NO oziroma po sklepu NO predsednica NO. Nadomestila za izveden nadzor bi morala biti določena z aktom občinskega sveta, kot je določeno za ostala nadomestila članom NO (udeležba na seji NO in OS) in plačila za opravljanje funkcije (v skladu s 100.b členom ZLS) za občinske funkcionarje. Vsa izplačila članom NO niso presegla zakonsko dovoljene meje izplačil za člane OS.

Uspešnost poslovanja

Poudarjamo, da merila za vrednotenje posameznih nalog NO niso opredeljena, zato niso zagotovljeni pogoji za uspešno delo.

Pojasnilo občine

Znesek za opravljene nadzore določi NO glede na število ur, obseg in vsebino dokumentacije.

²¹ Velja za obdobje po 15. 9. 2003.

²² 6. seja 7. 10. 2003 in 11. seja 7. 6. 2004.

²³ Za nadzor zaključnega računa proračuna 2002 je občina članom NO izplačala v neto zneskih 21.000 tolarjev, 39.000 tolarjev in 90.000 tolarjev.

²⁴ Za nadzor zaključnega računa proračuna 2003 je občina članom NO izplačala v neto zneskih 21.000 tolarjev, 39.000 tolarjev in 90.000 tolarjev. Za nadzor upravljanja nepremičnega premoženja občine je občina članu izplačala v neto znesku 12.000 tolarjev.

3.2.3 Opravljanje nadzora

3.2.3.1 Pogoji za opravljanje nadzora

ZLS v 32. členu določa, da ima vsak član NO pravico zahtevati in dobiti tiste podatke od občine, ki jih potrebuje pri opravljanju nalog. V 32.a členu ZLS določa, da strokovno in administrativno pomoč za delo NO zagotavljata župan in občinska uprava.

Po mnenju računskega sodišča strokovna pomoč zajema predvsem

- obveščanje članov NO o sprejemu in spremembah aktov občine, župana,
- obveščanje članov NO o sprejemu ali spremembah zakonodaje,
- posredovanje gradiv in mnenj ministrstev članom NO,
- posredovanje gradiv izobraževanj in seminarjev, ki se jih udeležijo predstavniki občine.

Administrativna pomoč zajema predvsem

- pripravo vabil in tehnično organizacijska dela za sklic seje,
- pripravo gradiv za seje NO,
- pripravo posameznih aktov, ki spremljajo postopek nadzora NO (sklepi o izvedbi nadzora, pooblastila, ...),
- pisanje zapisnikov sej NO,
- obveščanje članov NO o izobraževanjih,
- sprejemanje in urejanje pošte za NO,
- arhiviranje gradiv NO,
- vodenje evidence o opravljenem delu članov NO, ...

Svetujemo, da bi občina imenovala delavca občinske uprave, ki bi bil odgovoren za strokovno in administrativno pomoč NO.

Pri izvajanju nadzora in drugem delovanju NO je potrebno upoštevati določila Uredbe o poslovanju organov javne uprave z dokumentarnim gradivom²⁵ ter ustrezno dokumentirati delo NO, akte, ki jih izdaja, in dokumente, ki nastanejo pri njegovem delu.

Po določilih 32. člena ZLS se v statutu občine opredelijo tudi obveznosti in pravice občinskih organov v zvezi z delom NO ter priporočili in predlogi NO. Po mnenju računskega sodišča bi morale biti obveznosti in pravice opredeljene smiselno²⁶, ne le za občinske organe, pač pa za vse nadzorovane osebe.

Med obveznosti občinskih organov v zvezi z delom NO računsko sodišče šteje predvsem dejavnosti, ki so potrebne za zagotovitev ustreznih podatkov za delo NO (organizacija dela nadzorovane osebe na način, ki omogoča pravočasno pripravo podatkov, pripravo pojasnil za člane NO in po potrebi prisotnost na sejah NO) in ustreznih rokov za izvršitev teh obveznosti (npr. najkrajši roki, ki jih lahko NO določi za pripravo dokumentacije, začetek nadzora, ...).

²⁵ Uradni list RS, št. 91/01; v letu 2005 je bila sprejeta Uredba o upravnem poslovanju (Uradni list RS, št. 20/05), ki je nadomestila navedeno uredbo.

²⁶ Smiselno zato, ker se pravice in obveznosti (predvsem) župana glede dela NO razlikujejo odvisno od tega, ali je v postopku nadzora NO udeležen kot odgovorna oseba nadzorovane osebe in organ občine ali pa le kot organ občine.

Med pravice občinskih organov v zvezi z delom NO računsko sodišče šteje predvsem pravico do

- seznanitve z vrsto in obsegom nadzora NO v občini (organi občine) ter pri nadzorovani osebi (organi občine in nadzorovana oseba),
- tega, da je delo ostalih organov občine in občinske uprave oziroma nadzorovane osebe čim manj moteno (nadzorovana oseba),
- ustreznega roka za pripravo podatkov (nadzorovana oseba in občina),
- pojasnil med nadzorom (nadzorovana oseba in občina),
- odgovora oziroma ugovora na ugotovitve NO (nadzorovana oseba).

Pogoje za opravljanje nadzora, to je dostopnost do podatkov, vrste administrativne in strokovne pomoči ter obveznosti in pravice organov občine v zvezi z delom NO v Občini Braslovče, predstavljamo v tabeli 9.

Tabela 9: Pogoji za opravljanje nadzora NO

Pogoji za opravljanje nadzora	
Dostop do podatkov	Po mnenju predsednice NO so NO na voljo podatki, ki jih potrebuje pri svojem delu.
Administrativna pomoč	V statutu je navedeno, da administrativno pomoč za delo NO zagotavljata župan in občinska uprava. Po navedbi predsednice NO je NO zagotovljena naslednja administrativna pomoč: priprava raznih gradiv (za namene nadzora, informiranja, ...)
Strokovna pomoč	V statutu je navedeno, da strokovno pomoč za delo NO zagotavljata župan in občinska uprava. Po navedbi predsednice NO občinska uprava zagotavlja dodatne strokovne obrazložitve, posreduje strokovna gradiva in obvešča o možnosti udeležbe na seminarjih.
Dolžnosti organov občine	V skladu s statutom so organi občine dolžni dati zahtevane podatke za izvedbo nadzora, nadzorovane osebe pa so dolžne obravnavati poročilo NO ter upoštevati njegova priporočila in predloge. V skladu s poslovnikom so nadzorovane osebe dolžne predložiti dokumentacijo, sodelovati v postopku nadzora, odgovoriti na ugotovitve in dajati pojasnila.
Pravice organov občine	V skladu s statutom imajo nadzorovane osebe pravico do ugovora na predlog poročila.

Vir: Statut Občine Braslovče; poslovnik NO; analiza vprašalnikov (predsednica NO in župan).

Pravilnost poslovanja

Nepravilnosti glede zagotovitev pogojev za delo (dostopa do podatkov, administrativne in strokovne pomoči) nismo ugotovili.

Uspešnost poslovanja

Ocenjujemo, da so določila Statuta Občine Braslovče o pravicah organov nadzorovanih oseb v postopku nadzora preveč splošna, zato bi jih bilo potrebno podrobneje opredeliti in dopolniti.

3.2.3.2 Izvajanje nadzora

NO je najvišji organ nadzora javne porabe v občini s pristojnostjo opravljanja nadzorov nad porabo proračunskih sredstev in poslovanjem občine, porabnikov občinskega proračuna in pooblaščenih oseb z občinskimi javnimi sredstvi. V skladu z zahtevami 32. člena ZLS mora NO o svojih ugotovitvah in mnenjih izdelati poročilo s priporočili in predlogi.

Po mnenju računskega sodišča je temeljna dejavnost NO nadzor, temeljni akt pa poročilo, s katerim NO doseže svoj cilj – poda mnenje o pravilnosti poslovanja nadzorovane osebe in smotrnosti porabe proračunskih sredstev. Navedeni cilj člani NO dosegajo tudi s sestajanjem na sejah NO. Vsebina sej naj bi bila prilagojena in podrejena pristojnosti in cilju NO, zato naj bi NO na sejah odločal o naslednjih vprašanjih, ki so bistvena za izvajanje ključnih korakov nadzora:

- določal in sprejemal program dela,
- odločal o začetku posameznega nadzora,
- odločal o odgovornih osebah za izvedbo posameznega nadzora,
- obravnaval in sprejemal predloge poročil NO,
- obravnaval morebitne ugovore nadzorovanih oseb,
- obravnaval in sprejemal poročila NO,
- obravnaval odziv odgovornih oseb na poročila NO,
- se posvetoval o strokovnih vprašanjih, povezanih z nadzorom in
- spremljal poslovanje občine (sodelovanje na sejah OS pri sprejemanju pomembnejših aktov, ...).

Pregledali smo zapisnike NO dvajsetih v prečno revizijo vključenih občin in ugotovili, da NO poleg nadzorne vloge v posameznih primerih opravljajo tudi naloge svetovalca župana in OS. Navedena pristojnost med pristojnostmi NO po ZLS ni predvidena, zato opozarjamo:

- navedena vloga lahko posega v opravljanje nadzorne pristojnosti NO, saj je strokovno zahtevna in če prevladuje, zahteva od NO precej časa, kar ob dejstvu nepoklicnega opravljanja funkcije članov NO moti izvajanje nadzornih nalog;
- podana mnenja NO pomenijo neobvezno strokovno presojo NO in ne morejo pogojevati ter zmanjševati odgovornosti odločitev organov, pristojnih za sprejem odločitev; pomenijo lahko le pomoč pri odločitvi organa občine, ki NO ali članov NO ne zavezuje;
- svetovanje organom občine je lahko v nasprotju z ločitvijo funkcije odločanja, izvajanja odločitev in njihovega nadzora, saj tisti, ki sodeluje pri sprejetju in izvajanju odločitve, ne sme sodelovati pri preverjanju, ali je odločitev v skladu z zakonom in kriteriji smotrnosti; svetovanje na takšen način lahko torej člane NO omejuje pri izvajanju nadzorne naloge.

Svetovanje poslovodstvu je vloga, ki je v skladu z ZJF²⁷ predvidena za notranjo revizijo in jo opravljajo notranji revizorji z ustreznimi revizijskimi nazivi, ki opravljajo delo v skladu s kodeksom poklicne etike in standardi notranjega revidiranja. Za opravljanje svetovalne vloge veljajo v skladu s šestim odstavkom 100. člena ZJF za notranje revizorje omejitve, da notranji revizor ne sme opravljati revizije v postopkih, v katerih je prej sodeloval.

²⁷ Tretji odstavek 100. člena ZJF.

Na podlagi navedenih ugotovitev ocenjujemo, da je delovanje NO uspešno, kadar

- je usmerjeno v pretežni meri na redno izvajanje nadzora,
- se NO sestaja na sejah NO,
- je končni rezultat izvajanja nadzora poročilo NO,
- so poročila posredovana organom občine oziroma odgovornim osebam nadzorovanih oseb,
- je usmerjeno tudi v spremljanje poslovanja občine (NO spremlja odločitve OS, pomembnejše akte občine, predstavniki NO se udeležujejo sej OS, ...).

Projekcija ključnih korakov nadzora in spremljajočih aktov je predstavljena v točki 3.2.1.3 poročila. V tej točki so predstavljena tudi določila Statuta Občine Braslovče glede postopka nadzora.

NO Občine Braslovče je v letih 2003 in 2004 sprejel letna programa nadzora. V tabeli 10 predstavljamo podatke o nadzorih (pričeti in dokončanih) in sejah NO Občine Braslovče v letih 2003 in 2004.

Tabela 10: Dejavnost NO od 1. 1. 2003 do 31. 12. 2004

Opravljanje nadzora (dejavnosti NO)	Leto 2003	Leto 2004
Sprejet letni program dela	da	da
Nadzori (pričeti v posameznem letu)	<ul style="list-style-type: none"> • Nadzor zaključnega računa za leto 2002 • Nadzor nad razpolaganjem z občinskim nepremičnim premoženjem za leto 2002 in tekoče leto 	<ul style="list-style-type: none"> • Nadzor zaključnega računa za leto 2003 • Nadzor nad upravljanjem z občinskim nepremičnim in premičnim premoženjem za leto 2004
Poročila NO (izdana v posameznem letu)	<ul style="list-style-type: none"> • Poročilo o nadzoru zaključnega računa proračuna občine Braslovče za leto 2002 	<ul style="list-style-type: none"> • Poročilo o nadzoru zaključnega računa proračuna občine Braslovče za leto 2003 • Poročilo NO v zvezi z nadzorom upravljanja z občinskim premoženjem v letu 2003. • Poročilo NO o izvedbi nadzora nad stvarnim in finančnim premoženjem Občine Braslovče na dan 27. 12. 2004
Pravne osebe, ki so bile nadzirane (po kriteriju pričeti nadzorov)	<ul style="list-style-type: none"> • Občina Braslovče 	<ul style="list-style-type: none"> • Občina Braslovče
Vsebina nadzora (po kriteriju pričeti nadzorov)	<ul style="list-style-type: none"> • Nadzor proračuna po segmentih • Razpolaganje z občinskim nepremičnim premoženjem 	<ul style="list-style-type: none"> • Nadzor proračuna po segmentih • Upravljanje z občinskim nepremičnim in premičnim premoženjem
Število sej NO	6 sej	6 sej

Viri: zapisniki sej NO do 1. 1. 2003 do 31. 12. 2004; poročila NO od 1. 1. 2003 do 31. 12. 2004; drugi akti in dokumenti NO v revidiranem obdobju.

Na svojih sejah pa je NO Občine Braslovče sprejemal sklepe in vodil obravnavo z naslednjo vsebino:

- priprava in sprejetje letnega programa dela,
- priprava načrta posameznega nadzora,
- razdelitev dela po članih,
- izdaja sklepov s pooblastilom za izvedbo nadzora,
- poročanje o poteku nadzora,
- obravnava predlogov poročil,
- potrditev končnih poročil,
- poročanje o udeležbah na sejah OS in seminarjih.

Pravilnost poslovanja

Nepravilnosti glede izvajanja nadzora nismo ugotovili.

Uspešnost poslovanja

Ocenjujemo, da je NO uspešno izvajal nadzor, ker je

- izvajal svoje zakonsko določene pristojnosti z rednim izvajanjem nadzora in rednim sestajanjem na sejah NO,
- o svojih ugotovitvah izdelal poročila o nadzoru in jih posredoval občini,
- spremljal dogajanje v občini s prisotnostjo na sejah OS.

Kot dobro prakso upravljanja poudarjamo ustrezno delovanje NO na sejah NO, saj je bilo delo usmerjeno na področja, ki so bistvena za delo na sejah, kar je pogoj za uspešno izvajanje nadzora.

3.2.4 Učinek nadzora

ZLS v 32. členu določa, da so župan, OS in organi porabnikov občinskih proračunskih sredstev dolžni obravnavati poročilo NO in v skladu s svojimi pristojnostmi upoštevati njegova priporočila in predloge. Obveznosti in pravice občinskih organov v zvezi z delom ter priporočili in predlogi NO morajo biti določene v statutu občine.

Po mnenju računskega sodišča bi morale biti obveznosti in pravice opredeljene smiselno²⁸, ne le za občinske organe, pač pa za vse nadzorovane osebe, zato naj bi občina v statutu glede obveznosti natančno opredelila način izpolnitve zakonske obveze.

Po naši oceni bi bilo potrebno glede obveznosti

- določiti način, kako župan in OS obravnavata poročila NO – npr. obvezna obravnava na seji OS,
- določiti način, kako organi drugih nadzorovanih oseb obravnavajo poročila NO,
- določiti rok za obravnavo poročila – npr. na naslednji seji OS po dokončnosti poročila ali v določenem roku (od 45 do 60 dni),
- predvideti možnost ali obveznost, da nepravilnosti, ki jih je ugotovil NO, prouči notranji revizor občine,

²⁸ Smiselno zato, ker se pravice in obveznosti župana in občinskega sveta glede priporočil in predlogov NO razlikujejo odvisno od tega, ali je v postopku nadzora nadzorovana oseba občina ali druga pravna oseba, ki je uporabnik proračunskih sredstev.

- predpisati pisni odziv organov občine (kadar je nadzorovana oseba občina) oziroma odgovornih oseb nadzorovane osebe na poročilo NO v smislu sprejemanja ali nesprejemanja ugotovitev, mnenj in predlogov NO, sprejetja ustreznih popravljalnih ukrepov in obveščanje NO o teh ukrepih,
- predpisati spremljanje in dokumentiranje popravljalnih ukrepov.

Po naši oceni bi bilo potrebno glede pravic določiti možnost, da se ugotovitve, priporočila in mnenja NO ne upoštevajo, ko na podlagi strokovne presoje notranjega revizorja, občinske uprave, mnenja ministrstva ali drugih strokovnjakov obstaja dvom o utemeljenosti ugotovitev NO.

Po mnenju računskega sodišča zagotovitev odziva na ugotovitve NO oziroma na poročilo NO prispeva, da se doseže namen delovanja NO, to je pravilno in smotrno poslovanje občine, zato ga ocenjujemo kot pogoj za uspešno delovanje NO.

V pogovorih z župani in predsedniki NO dvajsetih v prečno revizijo vključenih občin smo pogosto naleteli na mnenje, da sta župan in občinska uprava dolžna sprejeti vsako ugotovitev NO in takoj ukrepati v skladu z mnenji in priporočili NO. Navedeno stališče ocenjujemo za neustrezno, saj pri vsaki presoji obstaja tveganje napačnih ugotovitev. Občinsko upravo v skladu z 49. členom ZLS usmerja in nadzira župan, delo občinske uprave pa vodi tajnik občine. ZLS torej NO ne daje pristojnosti nalagati popravljalnih dejanj neposredno občinski upravi, pač pa s poročanjem županu in OS, ki ukrepata v skladu s svojimi pristojnostmi.

Na podlagi navedenih ugotovitev ocenjujemo, da je učinek nadzora dosežen, če

- so vsa poročila NO posredovana OS in županu,
- jih NO predstavi na seji OS oziroma organa občine o njih razpravljata na seji OS.

Statut Občine Braslovče v 42. členu določa, da so nadzorovane osebe dolžne spoštovati mnenja, priporočila in predloge NO. OS, župan in organi porabnikov proračunskih sredstev so dolžni obravnavati dokončna poročila NO in v skladu s svojimi pristojnostmi upoštevati priporočila in predloge NO.

NO je v letih 2003 in 2004 izdal štiri končna poročila. Poročili o nadzoru zaključnega računa proračuna za leti 2002 in 2003 je obravnaval OS na sejah, na katerih je bil prisoten tudi župan, in s sklepi sprejel poročila. Poročilo o nadzoru upravljanja z občinskim premoženjem v letu 2003 je NO posredoval občini, OS poročila ni obravnaval.

Pravilnost poslovanja

Kot pomanjkljivost navajamo, da v statutu ni v celoti izpolnjena zahteva zakona o določitvi obveznosti in pravic občinskih organov glede upoštevanja priporočil in predlogov NO.

Uspešnost poslovanja

Ocenjujemo, da z akti občine niso vzpostavljeni vsi mehanizmi, ki bi zagotavljali ustrezen odziv nadzorovanih oseb na ugotovitve NO, predvsem ni določen

- način, kako nadzorovane osebe, ki niso organi občine, obravnavajo poročila NO,
- pisni odziv nadzorovanih oseb v smislu sprejemanja ali nesprejemanja ugotovitev in navedbo popravljalnih ukrepov.

Dejanski odziv ocenjujemo kot ustrezen, ker sta bili poročili o nadzoru zaključnega računa proračuna za leti 2002 in 2003 posredovani županu in OS, ki sta o njih razpravljala na sejah OS. Bi ga pa bilo mogoče izboljšati z obravnavo vseh poročil NO na sejah OS.

4. MNENJE

Revidirali smo delovanje nadzornega odbora Občine Braslovče v letih 2003 in 2004.

Za pravilnost poslovanja občine in delovanja organov občine v letih 2003 in 2004 so odgovorni župan, člani OS in člani NO v okviru svojih pristojnosti. Naša naloga je na podlagi opravljene revizije izreči mnenje. Revidiranje smo izvedli v skladu z mednarodnimi standardi, ki jih določa Napotilo za izvajanje revizij²⁹. Revizijski postopki so obsegali pridobivanje, pregledovanje in presojo podatkov o poslovanju občine in delovanju NO ter dokumentiranje revizijskih ugotovitev.

Pridobili smo ustrezne in zadostne dokaze za izrek mnenja. Menimo, da nam pridobljeni podatki omogočajo, da podamo mnenje o pravilnosti delovanja NO in poslovanja občine kot celote glede delovanja NO v letih 2003 in 2004 ter mnenje o zagotovljenih pogojih za uspešno delovanje NO in uspešnosti delovanja NO v letih 2003 in 2004.

4.1 Mnenje o pravilnosti delovanja nadzornega odbora in poslovanja občine kot celote glede delovanja nadzornega odbora v letih 2003 in 2004

Občina Braslovče je v letih 2003 in 2004 ravnala v neskladju s predpisi, ker nadomestila članom NO za izvedene nadzore oziroma meril za določitev nadomestila ni določila z aktom občine in je nadomestilo za nadzore določil NO (točka 3.2.2.2).

Razen v primeru, opisanem v prejšnjem odstavku, je Občina Braslovče v letih 2003 in 2004 po našem mnenju glede delovanja NO v vseh pomembnih pogledih poslovala v skladu s predpisi (*mnenje s pridržkom*).

Opozarjamo, da v statutu ni v celoti izpolnjena zakonska zahteva o določitvi obveznosti in pravic občinskih organov glede upoštevanja priporočil in predlogov NO (točka 3.2.4).

4.2 Mnenje o zagotovitvi pogojev za uspešno delovanje nadzornega odbora in uspešnosti delovanja nadzornega odbora v letih 2003 in 2004

Ocenjujemo, da določila občinskih aktov in ravnanja NO v naslednjih primerih ne zagotavljajo v celoti pogojev za uspešno delovanje NO:

- določilo Statuta Občine Braslovče o obvezni obravnavi zadev na podlagi sklepa župana ali OS posega v samostojnost dela NO kot najvišjega organa nadzora javne porabe v občini; neodvisnost delovanja NO, ki je pogoj za uspešno delovanje NO, ni bila zagotovljena (točka 3.2.1.2);

²⁹ Uradni list RS, št. 41/01.

- določila Statuta Občine Braslovče o obveznih nalogah so preobsežna in posegajo v samostojnost NO (točka 3.2.1.2);
- del sredstev za delo NO v proračunih občine ni bil načrtovan na proračunski postavki NO; finančna neodvisnost NO, ki je pogoj za njegovo uspešno delovanje, ni bila v celoti zagotovljena (točka 3.2.2.1);
- podlaga pri načrtovanju obsega sredstev za delovanje NO niso bili letni programi dela (točka 3.2.2.1);
- merila za vrednotenje posameznih nalog NO za izvajanje nadzora niso opredeljena (točka 3.2.2.2);
- določila Statuta Občine Braslovče o pravicah organov nadzorovanih oseb v postopku nadzora so preveč splošna in bi jih bilo potrebno podrobneje opredeliti in dopolniti, da bi zadostili pogoj za uspešno delo NO (točka 3.2.3.1);
- v aktih občine niso vzpostavljeni mehanizmi, ki bi zagotavljali ustrezen odziv nadzorovanih oseb na poročilo oziroma ugotovitve NO (točka 3.2.4).

Dejanska struktura NO je glede stopnje in smeri izobrazbe ustrezna.

NO je uspešno izvajal nadzor, ker je

- izvajal svoje zakonsko določene pristojnosti z rednim izvajanjem nadzora in sestajanjem na sejah NO,
- o svojih ugotovitvah izdelal poročila o nadzoru,
- spremljal dogajanje s prisotnostjo na sejah OS.

Organa občine sta se odzvala na delovanje NO in obravnavala dve poročili NO, odziv pa bi bilo mogoče izboljšati z obravnavno vseh poročil NO na sejah OS.

Kot dobro prakso upravljanja poudarjamo ustrezno delovanje NO na sejah NO, saj je bilo delo usmerjeno na področja, ki so bistvena za delo na sejah, kar je pogoj za uspešno izvajanje nadzora.

5. ZAHTEVA ZA PREDLOŽITEV ODZIVNEGA POROČILA

Občina Braslovče mora v roku 90 dni po prejemu revizijskega poročila predložiti računskemu sodišču odzivno poročilo, ker so bile pri revidiranju delovanja nadzornega odbora ugotovljene nepravilnosti.

Odzivno poročilo mora vsebovati:

1. navedbo revizije, na katero se nanaša,
2. kratek opis nepravilnosti v poslovanju, ki so bile razkrite z revizijo, in
3. izkaz popravljalnih ukrepov.

Popravljalni ukrepi se morajo nanašati na

- začetek postopkov za dopolnitev statuta občine v delu, ki ureja obveznosti in pravice organov občine v zvezi s priporočili in predlogi NO (točka 3.2.4);
- spremembo in dopolnitev pravilnika o plačah občinskih funkcionarjev na način, da bo določal vsa nadomestila za opravljanje funkcije za člane NO (točka 3.2.2.2).

Po drugem odstavku 29. člena ZRacS-1 je odzivno poročilo uradna listina, ki jo potrdi odgovorna oseba uporabnika javnih sredstev s svojim podpisom in pečatom.

Računsko sodišče bo ocenilo verodostojnost odzivnega poročila, to je resničnost navedb o popravljalnih ukrepih, in po potrebi opravilo revizijo odzivnega poročila na podlagi četrtega odstavka 29. člena ZRacS-1. Prav tako bo ocenilo zadovoljivost sprejetih popravljalnih ukrepov.

Če odzivno poročilo ne bo predloženo v roku, določenem v tem revizijskem poročilu, stori odgovorna oseba uporabnika javnih sredstev prekršek po tretjem odstavku 38. člena ZRacS-1.

Če uporabnik javnih sredstev, ki bi moral predložiti odzivno poročilo, niti v roku 15 dni po izteku roka za predložitev odzivnega poročila računskemu sodišču ne predloži odzivnega poročila, se šteje, da uporabnik javnih sredstev krši obveznost dobrega poslovanja³⁰. Prav tako opozarjamo, da se neresnične navedbe v odzivnem poročilu obravnavajo kot neresnične navedbe v uradni listini (drugi odstavek 29. člena ZRacS-1).

Če bo računsko sodišče v poreviziji postopku ugotovilo, da revidiranec krši obveznost dobrega poslovanja, bo ravnalo v skladu s sedmim do štirinajstim odstavkom 29. člena ZRacS-1.

6. PRIPOROČILA

Občini Braslovče priporočamo, naj

- prouči določila statuta glede delovanja NO v delu, ki se nanaša na vse zakonsko zahtevane vsebine statuta glede delovanja NO;
- odhodke za delo NO v proračunu načrtuje na podlagi pravočasno finančno ovrednotenega programa dela NO in v okviru posebne proračunske postavke;
- v pravilniku o plačah občinskih funkcionarjev opredeli vrednost nadzorov ali merila za vrednotenje izvedenih nadzorov.

³⁰ 3. točka prvega odstavka 37. člena Poslovnika Računskega sodišča Republike Slovenije, Uradni list RS, št. 91/01.

Pravni pouk

Tega poročila na podlagi tretjega odstavka 1. člena ZRacS-1 ni dopustno izpodbijati pred sodišči ali drugimi državnimi organi.

Igor Šoltes,
generalni državni revizor

Poslano:

1. Občini Braslovče, priporočeno s povratnico;
2. Državnemu zboru Republike Slovenije, priporočeno;
3. arhivu, tu.